

گزارش مصاحبه آقای مهندس بازرگان با نماینده BBC در ایران

به نقل از رادیو بی بی سی

علیرغم اظهارات رهبران ایران درباره فضای باز سیاسی به قول او طرفداران ملت بویی از بازشدن فضای سیاسی ندیده‌اند. آقای بازرگان این سخنان را دیروز در مصاحبه‌ای در تهران با خبرنگاری که به نمایندگی از BBC سخن می‌گفت ابراز داشت. آقای بازرگان همچنین اظهار داشت که هیئت نمایندگی ایران در مذاکرات صلح ژنو باید با ایستادگی قاطع به نحوی عمل کنند که به گفته او یک قدم هم از قطعنامه ۵۹۸ شورای امنیت عقب‌نشینی نکنند. مصاحبه‌ای که توسط تلفن برای ما فرستاده شده متأسفانه دارای کیفیت لازم برای پخش مستقیم رادیویی نیست، در نتیجه ما از میان پاسخهای آقای بازرگان جملاتی را به سمع دوستان پخش می‌کنیم ولی متن کامل را همکارانم در استودیو برای شما خواهند گفت. گزارش این مصاحبه را همکارم تهیه کرده است.

امروز سالگرد اشغال سفارت آمریکا در تهران توسط دانشجویان تندرو موسوم به دانشجویان پیرو خط امام است. این حادثه ۹ سال پیش به استعفای آقای بازرگان بعنوان اولین نخست وزیر ایران انجامید. آقای بازرگان به علت سوابق طولانی مبارزه تنها شخصیت مورد قبول تمام توده‌های ملی و مذهبی برای احراز مقام نخست وزیری بود اما از آنجا که آقای بازرگان طرفدار سیاست مرحله‌ای نه انقلابی بود با اشغال سفارت آمریکا استعفای خود را به آیت‌الله خمینی تسلیم کرد و از آن هنگام علیرغم فشارها و ممانعت‌ها، نهضت آزادی را طی سالهای جنگ رهبری کرد، به دنبال انتشار نامه سرگشاده به آیت‌الله خمینی که در آن نهضت آزادی خواهان پایان جنگ از راه مذاکره شد، آقای بازرگان و نهضت آزادی تحت فشارهای فزاینده‌ای بودند، تا جایی که بعداً در نامه دیگری به آقای خمینی، آقای بازرگان گفت: فشارهای مقامات دو انتخاب پیش روی نهضت آزادی گذاشته‌اند. به قول او حیات خفیف خانثانه یا توقف داوطلبانه و تعطیل شرافتمندانه. وی اضافه کرده بود در صورت تعطیل، مردم ایران و جهان خواهند دانست که حاکمیت ایران تاب تحمل آزادی و کمترین سخنهاي مخالف را ندارد.

دیروز خبرنگار نماینده BBC در تهران ابتدا از آقای بازرگان پرسید: با توجه به آینده صلح...* و اظهارات بعضی از مقامهای دولتی در مورد آزادی فعالیت احزاب آیا در حال حاضر زمینه برای ادامه فعالیت نهضت فراهم شده یا نه؟ آقای بازرگان در پاسخ گفت: بسم الله الرحمن الرحيم... در نامه‌ای که ۱۲ مهر ماه برای رهبر انقلاب فرستاده شد ما گفته بودیم اداره اطلاعات می‌خواهد با تشدید مزاحمتها و ممانعتها، نهضت آزادی را فلج و... و تعطیل کند ولی ضمناً اینطور جلوه می‌کنند که در ایران برای احزاب سیاسی مخالفت آزادی هست. نظر به اینکه ما قادر نیستیم در چنین نقشه فریبکارانه به سربریم... و از خودمان دفاع کردیم اما آزاد شدن چند تن از بازداشت شدگان افراد جمعیت آن هم به طور ضمانت... از تعهد بعضی از مقامات دولتی در مورد آزادی فعالیت افراد، این به هیچ وجه مسئله را حل نکرده و ارزش اعتباری ندارد. از آقای بازرگان سوال شد با توجه به اظهارات آقای منتظری که خواهان تحمل نظرات

* نقطه‌چین‌های متن بیانگر عدم دسترسی به سند اصلی است (واحد انتشارات ن.آ.ا).

مخالفین شدند آیا در ایران نشانه‌هایی از باز شدن فضای سیاسی وجود دارد؟ آقای بازرگان گفت: اظهارات این آقایان و مخصوصاً پافشاریهایی که به وسیله آیت‌الله منتظری در مورد آزادی و اجرای قانون اساسی البته قابل تحلیل است و مدتی است در روزنامه‌ها... راجع به حمایت از فضای باز سیاسی و آزادی جلوه میکند اما هیچیک از این اظهارات و تظاهرات... نداشته و هنوز خارج از خودشان به دستگاه... از فضای سیاسی نمی‌خورد. از آقای بازرگان سوال شد که نهضت آزادی در انتخابات اخیر مجلس شرکت نکرد و با توجه به انتخابات ریاست جمهوری کمتر از یک سال مانده آیا نهضت در انتخابات ریاست جمهوری شرکت خواهد کرد؟ و آیا خود آقای بازرگان نامزد ریاست جمهوری خواهد بود یا خیر؟ آقای بازرگان گفت: قبل از انتخابات اخیر نهضت فعالانه وارد مبارزه شد ولی وقتی آزادیهای قانونی و امنیتهای قضائی... تامین نشد و حتی مقامات چون رژیم گذشته... و آزادی ندادند. نهضت در اطلاعیه اعلام داشت که این انتخابات آزاد نیست و ما در آن شرکت نداریم و نباید در آن شرکت کنیم. آقای بازرگان در باره انتخابات آینده ریاست جمهوری گفت: این مسئله هنوز در نهضت مورد بحث و بررسی قرار نگرفته ولی ما فکر می‌کنیم مانند دفعه گذشته اظهار علاقه و فعالیت بکنیم و بعد مطالبه تحقق آزادیهای... و مخصوصاً امنیت... آقای بازرگان در زمینه بازسازی و سازندگی کشور با اشاره به پیام شهریور ماه نهضت آزادی به ریاست جمهوری گفت:... اگر دستگاه هیئت حاکمه... رابطه بین... و قوانین مصوب تغییر روش دهد به طوری که اعتماد مردم ما به همکاریشان جلب بشود حالا چه مردم عادی و متخصص ساکن ایران یا ساکن خارج، اگر اینکار بشود حرکت در این کانال و بازده منابع داخلی خیلی بالا می‌رود و برنامه می‌تواند خیلی خوب انجام بشود... به خارجیان داشته باشد آنوقت بطور... می‌تواند از مشارکتهای خارجی هم استفاده کرد، آقای بازرگان در زمینه پیشرفت مذاکرات صلح ژنو با انتقاد ضمنی از نحوه اداره این مذاکرات از جمله گفت: در زمینه مذاکرات صلح ژنو، ما اطلاعات دست اول و پشت پرده و اساسی از آنچه که در ژنو یا در سازمان ملل می‌گذرد غیر از چیزهایی که در روزنامه‌ها می‌خوانیم و در رسانه‌های دولتی می‌شنویم اطلاع نداریم، ولی قبلاً در اطلاعیه‌های خودمان بر دو نکته تأکید کردیم یکی در مورد انتخاب افراد است، افراد مورد اعتماد باشند و صلاحیت شرکت و نماینده ایران در چنین مذاکرات خیلی دقیق و مهم داشته باشند و دوم نظر ما این چنین بود که با استفاده از جو بین‌المللی... فراهم کنند... که یک قدم هم از قطعنامه ۵۹۸ عقب نشینی نشود.